

SENAT DE BELGIQUE

 SESSION DE 1948-1949

 SEANCE DU 5 AVRIL 1949

 Proposition de loi créant des centres de santé communaux.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'absence de coordination entre les divers organismes ou services responsables de la santé de l'enfance et de l'adolescence a toujours été une des principales causes du mauvais rendement de ceux-ci.

L'organisation de l'inspection médicale scolaire est fort critiquée, et à juste titre, depuis de nombreuses années. Inexistante dans de nombreuses communes, elle se réduit dans la plupart des cas, à des examens périodiques plus que sommaires dont les conclusions n'ont aucune valeur, car la grande majorité des communes ne possèdent ni les locaux, ni l'équipement, ni le personnel indispensables à un travail médical sérieux.

La première réforme à réaliser consiste donc à centraliser tous les examens de médecine préventive dans un local dont l'équipement matériel répondrait au but proposé.

La présente proposition de loi a pour but de favoriser la création de centres de santé dans les communes de 10.000 habitants et plus, centres qui assureront gratuitement les examens préventifs des enfants et adolescents et des futures mères.

L'équipement de ces centres obéira à certaines normes qui seront établies par le Ministre de la Santé Publique et de la Famille et comportera l'outillage indispensable aux examens médicaux les plus approfondis, notamment les examens de dépistage des affections chroniques et des troubles de la vue et de l'ouïe. L'outillage comprendra également des appareils de rayons X et ceux indispensables aux examens d'oto-rhino-laryngologie et d'ophtalmologie.

A l'heure actuelle, quand il existe, cet outillage est dispersé aux quatre coins de la commune dans de multiples dispensaires et lieux de consultation.

BELGISCHE SENAAAT

 ZITTING 1948-1949

 VERGADERING VAN 5 APRIL 1949

 Wetsvoorstel tot instelling van gemeentelijke gezondheidscentra.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Het gebrek aan ordening van de verschillende lichamen of diensten die voor de gezondheid van de kinderen en van de jeugd instaan, is steeds een der voornaamste oorzaken van hun ondoelmatigheid geweest.

Op de inrichting van het geneeskundig schooltoezicht wordt sedert tal van jaren te recht kritiek geoefend. In talrijke gemeenten bestaat het niet en in de meeste gevallen beperkt het zich tot een meer dan oppervlakkig periodiek onderzoek, waarvan de conclusies geen waarde hebben, want de meeste gemeenten beschikken noch over de lokalen, noch over de uitrusting, noch over het personeel, die voor een ernstig geneeskundig werk onontbeerlijk zijn.

De eerste hervorming bestaat dus in een centralisatie van al de preventieve geneeskundige onderzoeken, in een lokaal waarvan de materiële uitrusting aan het nagestreefde doel beantwoordt.

Dit wetsvoorstel wil de oprichting van gezondheidscentra in de gemeenten met 10.000 en meer inwoners bevorderen, die centra moeten kosteloos instaan voor het preventief onderzoek van de kinderen, de jeugd en de aanstaande moeders.

De uitrusting van die centra moet beantwoorden aan bepaalde normen, als vastgesteld door het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin, en zal het onontbeerlijk gereedschap voor de meest grondige geneeskundige onderzoeken, en nl. voor het opsporen van chronische aandoeningen en stoornissen van het gezicht en van het gehoor moeten bevatten, de uitrusting zal insgelijks uit Röntgentoestellen en onmisbare werktuigen voor oor-, neus-, keel- en oogonderzoeken moeten bestaan.

Thans is die uitrusting, als zij bestaat, over de gemeente verspreid in de talrijke dispensaria en consultatieplaatsen.

La centralisation des divers départements collaborant aux examens préventifs aura, comme corollaire, une grande simplification de la tenue des fiches et des dossiers médicaux.

Dès sa naissance, chaque enfant aura ainsi son dossier médical régulièrement tenu à jour, dossier qui pourra être consulté par le médecin traitant, sur sa demande. Parmi d'autres avantages de ce procédé, citons l'économie résultant de la diminution des examens de laboratoire et de radiographie par suite de l'élimination des chevauchements et doubles emplois.

Comme le souligne l'article 6, la création de centres de santé aura comme corollaire une amélioration de l'alimentation de l'enfance et permettra d'envisager, enfin, une protection efficace des enfants placés en nourrice ou en garde.

Une innovation importante est l'adjonction aux centres de santé (art. 4) d'un service social destiné à guider le public dans le dédale touffu de la législation sociale. Il est d'observation courante que la plupart des intéressés ignorent les avantages que leur confère cette législation, avec cette conséquence que celle-ci perd ainsi une bonne part de son efficacité.

Les articles 9 et suivants règlent la situation de l'Œuvre Nationale de l'Enfance dont l'activité est, en majeure partie, absorbée par les futurs centres de santé.

La présente proposition de loi est un premier pas dans la voie de l'organisation de la médecine préventive en Belgique.

J. DUCHAINE.

PROPOSITION DE LOI CREANT DES CENTRES DE SANTE COMMUNAUX

Article Premier.

Dans les communes de 10.000 habitants ou plus, le collège des bourgmestre et échevins veille à la constitution d'un centre de santé local, dont la mission est définie par l'article 4 ci-après et par les arrêtés royaux pris en exécution de cette disposition.

Le Roi peut étendre cette obligation à certaines communes de moins de 10.000 habitants.

Art. 2.

Dans chaque commune de moins de 10.000 habitants, le collège des bourgmestre et échevins veille à conclure avec la commune la plus proche disposant d'un centre de santé, une convention ayant pour objet de faire bénéficier la première commune des avantages du centre organisé par la seconde.

De centralisatie van de verschillende afdelingen die bij preventieve onderzoeken samenwerken heeft voor gevolg dat het bijhouden van geneeskundige steekkaarten en dossiers grotelijks wordt vereenvoudigd.

Van zijn geboorte af, zal ieder kind aldus een regelmatig bijgewerkt geneeskundig dossier hebben, dat door de behandelende geneesheer op diens verzoek kan geraadpleegd worden. Onder de andere voordelen hiervan zij vermeld, de bezuiniging ingevolge het minder aantal laboratorium- en Röntgenonderzoeken, door het weren van ineenlopende en overbodige bemoeiingen.

Zoals artikel 6 onderlijnt, zal de oprichting van gezondheidscentra mede leiden tot verbetering van de voeding der kinderen en eindelijk een afdoende bescherming van de uitbestede kinderen mogelijk maken.

Een belangrijke nieuwigheid is het toevoegen aan de gezondheidscentra van een sociale dienst (artikel 4), bestemd om het publiek door de ware doolhof van de maatschappelijke wetgeving te leiden. Er wordt geregeld vastgesteld dat de meeste belanghebbenden niet weten welke voordelen die wetgeving hun verleent, met het gevolg dat deze een groot deel van haar doeltreffendheid verliest.

Artikel 9 en de volgende artikelen regelen de toestand van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn, waarvan de bedrijvigheid grotendeels door de toekomstige gezondheidscentra wordt overgenomen.

Dit wetsvoorstel is een eerste stap op de weg naar inrichting van de preventieve geneeskunde in België.

WETSVOORSTEL TOT INSTELLING VAN GEMEENTELIJKE GEZONDHEIDSCENTRA

Eerste Artikel.

In de gemeenten met 10.000 en meer inwoners, zorgt het college van burgemeester en schepenen voor de oprichting van een plaatselijk gezondheidscentrum, waarvan de opdracht bij artikel 4 hierna en bij koninklijke besluiten ter uitvoering is bepaald.

De Koning kan die verplichting uitbreiden tot sommige gemeenten met minder dan 10.000 inwoners.

Art. 2.

In ieder gemeente met minder dan 10.000 inwoners bijvoert het college van burgemeester en schepenen zich om met de dichtst bijgelegen gemeente, die over een gezondheidscentrum beschikt, een overeenkomst te sluiten, ten einde aan de eerste gemeente de voordelen van het centrum uit de tweede gemeente te verschaffen.

Twee of meer aangrenzende gemeenten kunnen, onder de voorwaarden bepaald bij de wet van 10 Maart 1925, zich insgelijks verenigen met het oog op de instelling van een of meer gezondheidscentra.

Art. 3.

De gezondheidscentra worden als gemeentedienst ingesteld; de geneesheren, de geneeskundige of maatschappelijke helpers en het administratief personeel worden door de gemeenteraad benoemd, geschorst en afgezet.

Zij zijn in alle opzichten onderworpen aan de wet van 30 Juli 1903 op de vastheid der gemeentebetrekkingsen.

Art. 4.

De gezondheidscentra hebben tot taak :

1° kosteloos te zorgen voor de volgende preventieve onderzoeken, onverminderd de onderzoeken welke de gemeente, uit eigen beweging, met goedkeuring van de Koning en op advies van de bestendige deputatie, kan inrichten :

onderzoek van zwangere vrouwen en van zogende moeders;

onderzoek van kinderen onder de 3 jaar;

onderzoek van kinderen van 3 tot 6 jaar;

geneeskundig schooltoezicht;

gezondheidstoezicht op de jeugd.

2° te zorgen voor de verspreiding van de hoofdbegrippen over de gezondheid van de eerste kinderjaren, voor de propaganda voor borstvoeding, de bedeling van melk voor kinderen met kunstmatige of gemengde voeding;

3° een sociale dienst in te richten ten einde het publiek omtrent de bij de sociale wetgeving toegekende rechten voor te lichten.

Die opdracht kan door de Koning worden uitgebreid, na raadpleging van de Hoge Raad voor preventieve geneeskunde.

Art. 5.

De inrichting en de werking der gezondheidscentra worden bij koninklijk besluit geregeld en zijn onderworpen aan het toezicht van de bevoegde ambtenaren van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin. De Koning kan de inrichting voorschrijven van voedingsdiensten voor jonge kinderen, zogende en aanstaande moeders.

De sociale diensten van de centra der provinciehoofdplaatsen hebben bovendien tot taak de bedrijvigheid van de sociale en medisch-sociale instellingen en werken te ordenen, overeenkomstig artikel 98 der organieke wet van 10 Maart 1925 op de openbare onderstand.

Deux ou plusieurs communes limitrophes peuvent également, dans les conditions prévues par la loi du 10 mars 1925, s'associer en vue de la constitution d'un ou de plusieurs centres de santé.

Art. 3.

Les centres de santé sont constitués en services communaux; les médecins, auxiliaires médicaux ou sociaux, et les agents administratifs qui y sont attachés, sont nommés, suspendus et révoqués par le conseil communal.

Ils sont à tous égards soumis à la loi du 30 juillet 1903 sur la stabilité des emplois communaux.

Art. 4.

Les centres de santé ont pour mission :

1° d'assurer gratuitement les examens préventifs suivants, indépendamment de ceux que la commune peut prendre l'initiative d'organiser sous l'approbation du Roi et sur avis de la députation permanente :

— l'examen prénatal et l'examen des mères nourrices;

— l'examen des enfants de moins de 3 ans;

— l'examen des enfants de 3 à 6 ans;

— l'inspection médicale scolaire;

— la tutelle sanitaire des adolescents.

2° d'organiser la diffusion des notions essentielles relatives à l'hygiène de la première enfance, la propagande en faveur de l'allaitement maternel, la distribution du lait consommé par les enfants artificiellement alimentés ou soumis au régime de l'allaitement mixte;

3° de créer et d'organiser un service social ayant pour mission de guider le public dans l'exercice des droits que reconnaît la législation sociale.

Cette mission peut être étendue par le Roi après consultation du Conseil Supérieur de la médecine préventive.

Art. 5.

L'organisation et le fonctionnement des centres de santé sont réglés par arrêté royal et sont soumis à l'inspection des fonctionnaires compétents du Ministère de la Santé Publique et de la Famille. Le Roi peut prescrire l'organisation de services d'alimentation en faveur des enfants en bas âge, des mères nourrices et des futures mères.

Les services sociaux des centres situés dans les chefs-lieux de province auront en outre pour mission de coordonner l'activité des institutions et œuvres sociales et médico-sociales, conformément à l'article 98 de la loi organique sur l'assistance publique du 10 mars 1925.

Art. 6.

Nul ne peut recevoir en nourrice ou en garde, moyennant salaire ou non, des enfants âgés de moins de 7 ans, sans une autorisation du collège des bourgmestre et échevins, délivrée sur avis du centre de santé de la commune ou du centre le plus proche. Celui-ci fera visiter les enfants au moins une fois par mois et donnera aux nourriciers ou gardiens les instructions imposées par l'intérêt de la santé et de la moralité des enfants.

Les institutions qui recueillent les enfants âgés de moins de 7 ans pourront recevoir du collège des bourgmestre et échevins une autorisation générale mais révocable.

Sera puni d'un emprisonnement de huit jours à un an et d'une amende de 26 francs à 100 francs, augmentée de 9 décimes additionnels, ou d'une de ces peines seulement, quiconque aura reçu en nourrice ou en garde, moyennant salaire, un enfant de moins de 7 ans sans y avoir été préalablement autorisé par le collège des bourgmestre et échevins. Il pourra être fait application de l'article 85 du Code pénal.

En cas d'inobservance par les gardiens et nourrices des instructions données par le centre de santé, celui-ci dénoncera le fait au procureur du Roi, sur la réquisition duquel le juge des enfants ordonnera les mesures commandées dans l'intérêt de l'enfant. Appel de la décision du juge pourra être interjeté conformément à l'article 32 de la loi du 15 mai 1912, sur la protection de l'enfance.

Art. 7.

Les locaux nécessaires aux centres de santé sont fournis par l'autorité communale, qui pourra bénéficier des subides prévus par l'arrêté royal du 20 février 1948. Le montant total de la dépense comprendra cependant la valeur des locaux qui font déjà partie du patrimoine communal.

Les dépenses des centres de santé sont intégralement à charge de l'Etat.

Art. 8.

Il est institué auprès du Ministère de la Santé Publique et de la Famille un Conseil Supérieur de la Médecine préventive dont l'organisation et les attributions seront réglées par un arrêté royal.

Art. 9.

Sont abrogés l'article 45 de la loi organique de l'enseignement primaire et les articles 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 et 19 de la loi du 5 septembre 1919, instituant l'Œuvre Nationale de l'Enfance.

Art. 6.

Niemand mag als voedster of als bewaakster, al dan niet tegen beloning, kinderen beneden 7 jaar opnemen, zonder toelating vanwege het college van burgemeester en schepenen, afgeleverd op advies van het gemeentelijk gezondheidscentrum of van het dichtst bijgelegen centrum. Dit centrum laat de kinderen minstens éénmaal per maand bezoeken, en geeft aan de voedsterouders of bewakers voorschriften als vereist in het belang van de gezondheid en de zedelijkheid der kinderen.

De instellingen die kinderen beneden 7 jaar opnemen, kunnen van het college van burgemeester en schepenen een algemene toelating bekomen, die echter herroepelijk is.

Wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot één jaar en een geldboete van 26 tot 100 frank, verhoogd met 9 opdecimes, of met een dezer straffen alleen, degene die, tegen beloning, een kind beneden 7 jaar als voedster of bewaakster heeft opgenomen, zonder vooraf door het college van burgemeester en schepenen toelating te hebben gekregen. Artikel 85 van het Wetboek van Strafrecht kan ten deze worden toegepast.

Worden de voorschriften van het gezondheidscentrum door de bewakers en voedsters niet nageleefd, dan brengt het de procureur des Konings hiervan op de hoogte, op wiens vordering de kinderrechtter zodanige maatregelen kan bevelen als in het belang van het kind geboden zijn. Tegen de beslissing van de rechter kan in beroep worden gegaan, overeenkomstig artikel 32 der wet van 15 Mei 1912 op de kinderbescherming.

Art. 7.

De vereiste lokalen worden aan het gezondheidscentrum verstrekt door de gemeenteoverheid, die de bij koninklijk besluit van 21 Februari 1948 bepaalde toelagen kan genieten. Het totaalbedrag der uitgaven zal evenwel de waarde bevatten der lokalen, die reeds tot het gemeentelijk patrimonium behoren.

De uitgaven van de gezondheidscentra zijn algeheel ten laste van de Staat.

Art. 8.

Bij het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin wordt een Hoge Raad voor preventieve geneeskunde ingesteld, waarvan de inrichting en de werking bij koninklijk besluit worden geregeld.

Art. 9.

Artikel 45 der wet tot inrichting van het lager onderwijs en de artikelen 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 en 19 der wet van 5 September 1919, tot instelling van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn, worden ingetrokken.

L'article 2 de la loi précitée du 5 septembre 1919 est remplacé par le texte suivant :

« L'Œuvre Nationale de l'Enfance a pour mission d'instituer et d'agréer des colonies d'enfants débiles, des crèches, des pouponnières et des garderies d'enfants, des maisons maternelles. »

L'alinéa 3 de l'article 3 de la loi précitée du 5 septembre 1919 est remplacé par le texte suivant :

« Les règles de répartition des fonds dont l'Œuvre Nationale de l'Enfance disposerait par dons, legs ou autrement, seront les mêmes pour toutes les œuvres agréées par l'Œuvre Nationale de l'Enfance. »

Art. 10.

Un arrêté royal déterminera les règles destinées à sauvegarder les droits du personnel employé par l'Œuvre Nationale de l'Enfance et qui viendrait à être licencié par suite des mesures résultant de la présente loi.

Cet arrêté royal permettra notamment le transfert du personnel dans l'administration de l'Etat par priorité, sans que cette priorité puisse l'emporter sur celle prévue par les lois coordonnées des 3 août 1919 et 27 mai 1947. Le transfert comportera le maintien des grades, traitements et autres avantages.

Pendant la période qui s'étendrait entre la cessation des fonctions exercées à l'Œuvre Nationale de l'Enfance et le transfert à l'Administration de l'Etat, le traitement sera à charge du Trésor Public.

Art. 11.

La partie du patrimoine de l'Œuvre Nationale de l'Enfance, antérieurement affectée à la réalisation des buts assignés dorénavant aux centres de santé, par la présente loi, sera aliénée dans les six mois de la publication de la présente loi.

Art. 12.

Le Conseil Supérieur des Œuvres de l'Enfance soumettra à l'approbation du Roi un nouveau règlement organique adapté aux dispositions de la présente loi. Est abrogé l'arrêté royal du 24 novembre 1919 approuvant le règlement organique en exécution de l'article premier de la loi du 5 septembre 1919.

Artikel 2 van voormelde wet van 5 September 1919 wordt door de volgende tekst vervangen :

« Het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn heeft tot taak koloniën voor zwakke kinderen, kinderkribben, zuigelingentehuizen, kinderbewaarpplaatsen en kraaminrichtingen op te richten en te erkennen. »

» De 3e alinea van artikel 3 van evenbedoelde wet wordt door de volgende tekst vervangen :

« De regelen voor het verdelen der gelden waarover het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn door schenkingen, legaten of anderszins mocht beschikken, zijn gelijk voor alle werken die door het Nationaal Kerk voor Kinderwelzijn worden erkend. »

Art. 10.

Bij koninklijk besluit worden de regelen bepaald ter vrijwaring van de rechten der personeelsleden van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn, die wegens de uit deze wet voortvloeiende maatregelen mochten afgedankt worden.

Dat koninklijk besluit zal namelijk voorzien in het overplaatsen bij voorrang van dat personeel in de rijksbesturen, zonder dat die voorrang het haalt op de prioriteitsrechten ingevolge de samengeschakelde wetten van 3 Augustus 1919 en 27 Mei 1947. Bij die overplaatsing worden de graden, de wedden en andere voordelen behouden.

Gedurende het tijdvak tussen de afdanking bij het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn en de overplaatsing in een rijksbestuur, wordt de wedde uit de Schatkist betaald.

Art. 11.

Het gedeelte van het patrimonium van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn, dat vroeger bestemd was voor de verwezenlijking van de doelstellingen die voortaan aan de gezondheidscentra zijn opgedragen, wordt binnen zes maanden na de bekendmaking van deze wet vervreemd.

Art. 12.

De Hoge Raad van de Werken voor Kinderbescherming zal een nieuw organiek reglement, aangepast bij de bepalingen van deze wet, aan de goedkeuring van de Koning onderwerpen. Het koninklijk besluit van 24 November 1919, tot goedkeuring van het organiek reglement ter uitvoering van artikel 1 der wet van 5 September 1919, wordt ingetrokken.

J. DUCHAINE.

H. GLINEUR.

J. TAILLARD.

L. DACHET-BAUDSON.